

Наш Лемко

Ч. 16 (112)

PIK V.

Львів, 15-го серпня 1938.

Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ м. 22.
Телефон ч. 244-67.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1:80 зол., Четвертірічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Започаткування Ювілею 950-ліття.

В Неділю 24. VII. ц. р. в дні свята нашої княгині св. Ольги, Голва греко-католицької нашої Церкви, Високопреосвященний о. Митрополит кир Андрей Шептицький, що перебував у Підлютім, започаткував ювілейні торжества з нагоди 950-ліття хрещення Руси-України в місцевій церкві, побудованій в 1862 році о. Митрополитом Григорієм Якимовичем. Вже від

6-тої години зранку служили священники тихи Богослужби, а в 9 годині почалася велика Служба Божя у привіт о. Митрополита. Після Богослуження у звязку із започаткуванням ювілейних торжеств виголосив Ексцеленція Митрополит глибоку змістом проповідь про історичний Ювілей в житті нашої Церкви та нашого українського великого Народу.

Зворушливий привіт.

„Просвіта“ дістає в своїм ювілейній році дуже багато ширих привітів від своїх філій і читалень, як і від інших установ та від поодиноких громадян. А всі ті привіти свідчать про вірну відданість „Просвіті“ і всі зворушиливо сердечні. Деякі з них дуже оригінальні, написані з великим поетичним хистом.

Та мабуть не було ще дотепер такого привіту, як оце дня 19. липня написали його в хроніку „Просвіти“ українці з західних окраїн нашої землі. Цікавий він і зворушливий тим, що „Просвіту“ вिताють її діти, які вже, на жаль, не говорять по українськи. Та нехай сам привіт говорить за себе:

„My * Ukraincy z pod Rzeszowa (nie mówiący i nie rózducy po ukraińsku) z

okazji swojego pobytu w Lwowie składamy pokłon najprzeka ejzjej Przewodzącemu Naszego Narodu — Macierzyystemu To. waszystemu „Proszona“ w Jej jubileu. z. o. wym roku“.

(Підуть підписи).

„Просвіта“ і ми всі радіємо таким привітом, бо безперечно автори його — щирі українці, хоча не говорять уже рідною мовою. Але цей привіт повинен також пригадати нам усім на наші обовязки супроти „Просвіти“, яка м. і покладає собі за мету виховувати в національній душі теж українців на найдаліших окраїнах, щоб і вони стали українцями не тільки духом і серцем, але й рідною, тепер призабutoю мовою.

—0—

Хотіли побачити велич і могутність, а побачили злидні.

Краківський ІКЦ (ч. 205) у статейці „Де поділися гроші?“ підносить аларм априводу випалку, що трапився підчас гостини румунських пластунок у Польщі. На кордоні й у Львові цих пластунок прий-

мали й витали з великою парадом, а опісля пісали їх до якогось далекого села на Лемківщині, де вони були здані на власну долю.

І тут починається пекло і скандал. Виплатили по кілька ти-

сяч лев на удержання й побут у Польщі та залишилися без грошей. Не мали на білет в автобусі, а про знижку для них не було мови, отже мусіли мандрувати пішки з Північної до Яворок гірськими стежками, прикрими навіть для досвідчених піхотинців.“ Кінчить ІКЦ свої жалі так:

„Які спогади виносять (рум. пластуни — ред.) про Польщу, до якої їхали з радістю. Хотіли побачити велич і могутність запризненого народу, поштанавання нової дїястности, щоб будити подив і гордоці, а побачили нужду, що гіздіється в (брудних) хатах, в яких голод, темнота, хвороби є поштанавними гістьми, хотіли вчитися по польськи, а всюди чують українську (у курієрка очевидно „руську“) мову“.

Дивіться, дивіться! Вкінці й „курієрок“ відкрив на Лемківщині українську мову. Досі ми чули, що лемки говорять лише попованого польською мовою, що це чисто польське племя з домашню волозької крові і т. п.

Незалежний, національний журнал

„ДЗВІНОЧОК“

це найвірніший друг і приятель українських дітей. Це найкращий вчитель української дитини дошкільного й шкільного віку.

Містить: оповідання, вірші, сценки, пісні з нотами, забави, загадки, ребусики, світліни, мистецькі кольорові рисунки, тощо.

„ДЗВІНОЧОК“

Львів, вул. Косцюшка 1 а.

Передплата на рік тільки 2 зл., а зате має дитина 12 дуже цікавих і гарних книжечок.

Христовий Український Народе!

У днях всенародньої скорби, коли чорна гроза спадає на Твоє релігійне та національне життя, переживатимеш в цьому році радісні та повні глибокого змісту дні. Бо отсе минає дев'ять і пів століть від того часу, коли світло Христової науки зішло на українських землях. Зникали тоді з Української Землі ідоли поганства, а виростили величаві храми, християнські святині, як видимі знаки нової, правдивої віри. Золототерхий Київ — мати українських городів — почав пишатися хрестами-знаменами перемоги Правди над неправдою, Божого світла над силами темряви. І Дніпро широкіше живіше рушив у Чорне Море, щоб світові понести вістку про духове відродження українських земель.

Десятьсотп'ятьдесят літ тому Україна ввійшла в сімю Христових народів. В однокчас взяла на себе важкий обов'язок сповнити велику історичну місію — почесне післанництво: бути оборонним муром Христового царства перед північними та східними ордами і плекати в себе, як дорогий самоцвіт, християнську віру та культуру за зразками давніх традицій Східної Церкви. І це важке і відважне післанництво сповнила Україна впродовж віків. На сторожі Христової Правди і своєї національної чести ставила вона хоробрі кадри княжих дружинників та козацьких полків.

І саме цього року святкуеш, Український Народе, пам'ять цієї великої хвилини, коли Україна перебрала свою особливу місію в Христовому царстві. Була це хвилина найважніша у Твоїй славній історії, тому і пам'ять про неї така світла, така радісна!

Справді, на превеликий наш жаль, серед цієї радости ювілейного року видраються в наші душі примари тривожної дійсності, бо не можемо відв'язкувати того ювілею, так, як бажали б цього наші серця. Не виїде на Дніпро Князь зо своїми непереможними дружинниками, ні Митрополит з почотом численного духовенства. Не пролунає на місці хрещення благодарний гимн для Всевишнього за Його велику благодать, не замають над берегами Дніпрових Хрестних вод наші релігійні та національні прапори. Жорстока дійсність на це не pozwoliть.

Та може саме ось те переважне положення Твоє, Український Народе, усвідомити Тобі ще більше та ясніше вагу цього ювілею та Твоє величне післанництво в теперішню пору. Ювілей Хрещення Русь-України пригадує нам ту велику правду, що відродження Нації можливе тільки на тривких підставах Христової науки. Він повинен духово зедити всіх, в кого бється українське серце. Як колись Христова віра з відрубних українських племен створила одну могутню націю, так і сьогодні пам'ять введення Християнства повинна зродити в нас духа єдності, духа жертвенності та лицарськості, скріптити свідомість наших великих релігійних і національних цінностей та розпалити вогонь завзятого боротьби за них до загибуні.

Тимто у цьому ювілейному році гідним відсвяткуванням найбільшої історичної події Хрещення України, відновивши, Український Народе, всі свої сили, скріпив віру в перемогу Правди над неправдою, світла над темрявою, євангельської справедливості над кривдою на Твоїй окрижавленій Землі.

Нехай же цей ювілей буде передвістником нового часу, що гряде на українській землі, нестримною ходою, передвістником, що слідом за ним звершиться пророцтво св. Андрея, коли у столиці всіх українських земель на руїнах новочасного поганства щезає і назавжди двигнеться хрест як знак Христового тріумфу та нашого повного релігійного і національного відродження.

ПРОТЕКТОРАТ:

Митрополит греко-католицької провінції Андрей Шептицький, Єпископ станіславської дієцезії Григорій Хомишин, Єпископ перемиської дієцезії Йосафат Коциловський, Єпископ в Югославії Діонізій Ніграді, Єпископ в Зєдинених Державах Північної Америки Константин Богачевський, Єпископ в Канаді Василь Ладика, Єпископ помічник Іван Бучко, Єп. пом. Григорій Лакота, Єп. пом. Іван Латишевський, Єпископ Никита Будка, о. Михайло Сімович генеральний вікарій на Буковині.

Слідують підписи Почесного та Ділового Комітету.

СПІЛЬНЕ ПАСТІРСЬКЕ ПОСЛАННЯ ЄПІСКОПАТУ ГАЛИЦЬКОЇ ПРОВІНЦІ, З ПРИВОДУ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

Згідно з заповіддю Ділового Комітету Свята Християнської України, появилося оце Пастірське Послання, підписане Митрополитом Шептицьким, Владиками Хомишином і Коциловським, єпископом патарським Будкою й єпископами-помічниками всіх трьох дієцезій, „Ми — 28-ме й 29-те покоління по тих предках наших, — читаємо в Посланню, — (що прийняли хрещення), — дивимося на ту найбільшу подію нашої минувшини з віддалі століть але з досвідом століть та з тою самою вдячністю, що й усі наші предки, величаємо Всевишнього за дар християнства. Цей дар зробив наш нарід народом Божим, народом святим, народом християнським і культурним та в довгому ряді століть дав нам усе силу поборювати всі трудніші життя й зберігати спадщину дідів, передаючи її будущим поколінням.. В цю радісну хвилину 950-літнього Ювілею, ми не хочемо пригадувати сумних і болючих подій історії нашого народу. З тих подій найсумніші та найбільшоболучі ті нещасні обставини, які розбивали нарід на частини, що між собою завзято боролися, стаючи в боротьбі брата проти брата... Від міжусобиць у княжих родах, аж до теперішнього розбиття на партії й розділу між державами, наша історія назначена тим сумним знаком браку єдності... Той брак єдності може був також причиною, що вороги, які окружали наш народ, не знаходили в ньому такої відпору силі, що робить народи могутніми й великими державами... Тому, мимо жахливого положення, в якому наш народ знаходиться, розбитий і розсіяний по всіх кінцях світу, запрошуючи Його до торжественного святкування 950-ліття Ювілею хрещення наших предків за св. Володимира, робимо це, не в сумній безнадійності на завтрашню днину, а навпаки, в сильному переконанні, що наш народ, може якраз через ті обставини, у які Його Провидіння Боже поставило, може й певно відповість Божому покликанию в історії людства... Ми, всі єпископи Галицької Церковної Провінції, запрошуємо весь нарід, щоб з нами злучився в святкування цього празника. Лучімся в цьому

році в ювілейних торжествах та обходах там, де вони тільки можуть відбуватися, а в тих торжествах уникаймо всього того, що ділить і розедрне, а шукаймо всього того, що лучить і єднає. Даймо нашому Батькові у вірі, Великому, Рівноапостольному Князеві св. Володимирові ту потіху, щоб бачив свій народ переслідуваний і терплячий, але сильний тією силою, що її дає моральна й духовна єдність... А що наше положення поміж Сходом і Заходом уже в минулих століттях примушувало наш нарід, неначе в собі самім перетравлювати, переживати й переборювати всі точки церковного загальносвітового роз'єднання й зєднання, Церков, нехай наша праця в тому напрямі йде до помирення й примирення поміж нами самими, щоб тим способом довести до замирення й примирення розділеної церкви...

Нашим незєдненим братам виявляймо передовсім любов. Вона є тією силою, що єднає, тією дорогою, що веде до єдності... Уникаймо всього того, що могло би наших незєднених братів зразити або відіпхнути, уникаймо кожного поступовання, що могло би побільшувати все те, що нас розедрне.

Коли не можемо нічим допомогти нашим нещасним братам на Радянщині, то стараймося бодай нашими молитвами й жертвами випрошувати для них витривання в ласці Божій, серед терпіння та увільнення їх від тих терпінь, що переходять часом усяку міру.

А щоб дійсно так сталося, щоб Ювілей був справді торжеством радості й торжеством любови, випрошуємо у Всевишнього найбільшого благословення на нас усіх⁴.

пожиточного заробітку, забезпечувала їм пересічний, матеріальний добробут, та підносила їх рільну господарку в краю.

В теперішніх часах ця еміграція устала. Ба що більше? Навіть на жива на угорську рівнину, як це було давними часами, не може Лемко виїхати, бо стоять цьому на перешкоді нові, міждержавні кордони. Отже наш Лемко — враз із цілою своєю ще численнішою, як перед війною, ріднею — мусить о-ставитися вдома, та терпіти дуже часто — враз з нею — від голоду, матеріальної нестачі і нужди на своїх роздрібнених, неуправних, неурожайних і піскуватих ґрунтах. А тимчасом діти підрастають, а тут нема для них переважно не тільки якоїсь поважнішої, або взагалі ніякої безпеки на будуче, але часом навіть кусника хліба, та марної одежини на нинішній, та за-втрішній будень.

З цього положення шукають собі наші Лемки такого виходу, що декотрі з них вибираються щорічно на доли до більших, земельних власників на живна; інші виїжджають на довгий час на роботи до Франції; а треті шукають собі служби по містах, особливо у Варшаві. До цієї останньої групи належать особливо дівчата, які на терені великої Варшави знаходять службу по 10, 15, 20, 25 і більше золотих місячно, чи то у приватних родин, чи у більших крамницях, або у прилюдних заведеннях і льокалях, як в реставраціях, каварнях, готелях і т. д. Тимчасом хлопці знаходять переважно заняття при різних, порядкових і будівельних роботах і підприємствах. Дійшло до цього, що з одного, невеликого, а дуже вбогого села на Лемківщині виїхало продвж двох останніх літ за службу, но і за прожитком до Варшави около 20-теро молодих дівчат.

З матеріальної сторони ця нова, заробіткова і службова „еміграція“ з „доходами особистими“ до Варшави має цю користь, що згадані дівчата заробляють собі на прожиток і на стрій, себто на вбрання, чого не могли добритись, остаючися у своїх родинних домах. Одначе на цьому і кінець... Бо

ПЕРЕД СТРАШНИМ НАСЛІДКОМ
ВОГНО

охоронитеся найкраще, якщо обезпечите своє майно (в цілости, або шонайменше вартісний господарський і домашній движимості) від огню в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові,
— вул. Руська ч. 20. —

Святкуймо Ювілейний Рік Християнської України!..

Хрещення нашої історичної Русь-України за великокіньського князя, св. Володимира Великого, це найважніша, епохальна подія в історії нашої Української Землі. Цей преважний крок св. Володимира Великого спричиняє могутне, релігійно-духове відродження наших предків, та ціле їхнє духове, національне і культурне життя зв'язав тісно з Христовою вірою й Церквою. Наш український нарід став християнським народом, став заборолом й опорою християнства на Сході Європи. Завдяки християнству дійшла старовинна держава св. Володимира Великого, яка простягалася на цілому Сході Європи, до найбільшого розвитку, могутності, блиску і слави. Наймогутніші держави Європи називували й удержували живі зносини зі славним Володарем старої, Української Держави.

950 літ, які проминули від хвилі хрещення наших предків, це довгий протяг часу. Крім радисних хвиль могутності і слави переживав наш нарід у цьому довгому періоді ще більше прикрих і гірзних хвиль. Були часи, коли він усе

тратив, що лише з дочасних дібр нарід може придбати... Але ніколи не тратив того, що додавав перед 950 роками... Себто св. Христової віри, яку він тоді зі св. хрещенням прийняв. Віра свята, ця духова сила, що світ побіджає, була для нього підпорою в упадку, потіхою в смутку, осолодою в терпіннях, щастям в нещастю, надією в хвиллях погромів, знущань і поневолення... Ця непоборна, духова сила помагала йому перетривати найтяжчі лихоліття!..

Отже гідно й достойно відсвяткуймо 950-літню річницю хрещення наших предків! Цеж річниця нашої слави, нашого духовного відродження та нашої сили. Нехай з тим великим Ювілейним Роком відродиться кожне серце українське! Нехай наповниться силою християнських мучеників, подвижників і лицарів! Памятаймо, що не загине і не може загинути нарід, котрого дороговказом є віра свята, його знаменем є хрест, а силою Христос! Тож, котрі в імя Христа християли, нехай у тому Ювілейному Році в Христа приодягнуться!

—0—

Ще одна небезпека.

Перенаселення, брак заробітків, а з ними й матеріальна нужда по українських селах на Лемківщині дається дошкульно відчувати. Давніше доволі успішним середником

проти цього лиха була численна, заморська еміграція з Лемківщини до Америки. Вона приносила цю користь для українських лемківських селян, що давала можливість

тичного воеводи, хіба, що дістають їх на основі законного віддичення. Цього дозволу потрібно теж на виарендування нерухомости, продовження договору оренди, ужиткування або управи нерухомости. Купно нерухомости, аренда її ін. без дозволу воеводи неважні.

Замешкання і побут у прикордонній смузі.

Особі, які бажають замешкати в одній з місцевостей у прикордонній смузі, повинні виеднати дозвіл дотичної повітової влади загальної адміністрації. Воеводи мають право узалежнювати побут осіб у прикордонній смузі, які постійно там не мешкають, від виеднання спеціального дозволу з тим, що: 1) дозвіл на тимчасовий побут (нпр. літникам у горах) може видати дотична повітова влада загальної адміністрації з огляду на місце замешкання; 2) на час, потрібний до осягнення мети (переведення відпочинкової відпустки) з тим, що повітова влада загальної адміністрації може продовжити побут; 3)

можна мешкати лише в тих місцевостях, в яких влада дозволила перебувати; 4) повітова влада (староста) може кожної хвилини заборонити особі дальший побут у дозволеній місцевості. Особа, якій воевідська влада заборонила дальшого побуту, обов'язана покинути прикордонну смугу до 24-ох годин.

Дозволу на замешкання і побут у прикордонній смузі не потрібно тим польським громадянам, які мешкали там бодай 6 місяців від хвилини, як почав обов'язувати розпорядок міністра внутрішніх справ з 22. січня 1937. р. (Денник Законів ч. 12, поз. 84); і мають там нерухомість; є членами родин згаданих осіб; є державними чи самоуправними урядовцями або службовиками, чужинцями, які користають з права екстериторіяльності.

Особі, які прибудуть до якоїнебудь місцевості у прикордонній смузі, обов'язані до 24-ох годин зголоситися до управи збірної громади або до солтиса. На кожне домагання адміністраційної влади, поліції, митної сторожі та органів

збірної громади така особа обов'язана показати свій документ тожості, посвідку, що зголосила свій побут і дозвіл на побут у прикордонній смузі. Нічний рух без спеціального дозволу заборонений. За нічну пору вважає розпорядок час від заходу до сходу сонця. Вкінці слід згадати, що без дозволу повітової влади загальної адміністрації не можна мати зі собою фотографічних апаратів, не можна теж фотографувати, фільмувати, мати телефон чи телеграф, годувати та утримувати голуби. За порушення цих постанов грозить кара арешту до року або грівна.

(„Діло“ ч. 146).

ОБЖИЖНИК ПРЕМ. СКЛАДКОВОГО У СПРАВІ ЗНУЩАННЯ НАД КІНЬМИ.

Прем'єр і міністр внутрішніх справ ген. Складковський видав новий обжик до воеводів у справі знущання над кіньми. В обжикую звертає він увагу, що вразі завваження кульгавих, поранених, хорих або вичерпаних ізза злого відживлювання коней яких мимо того уживають до праці, — поліція має негайно інтервенювати і перешкодити тим злочинним проявам жорстокости, яктакож має зробити відповідне донесення до адміністраційних властей. Коли кінь нездібний до праці, слід наложити лякову печатку на текстурі або дощечці і зав'язати її у відповідний спосіб на шиї коня. Повітові власти загальної адміністрації негайно по одержанні донесення мають видати розпорядок про заборону уживання такого коня до праці аж до вилікювання. З другої сторони адміністраційні власти повинні зарядити нагляд над назначеним конем. Крім того прем'єр припоручив воеводам видати розпорядки про заострення карно-адміністраційних кар у справах знущання над кіньми, перетягування їх надмірною працею або уживання до праці хорих коней.

ТРЕБА ЗАОЩАДИТИ НА ВСІМ
і зложити що місяця якусь ошадність

у ЗЕМЕЛЬНИМ БАНКУ ГІПОТЕЧНИМ У ЛЬВОВІ, ул. Словацького 14
(Філія Банку: СТАНИСЛАВІВ,
ул. Собієського 11.)

Бібліотека Лемківщини

1) Юліян Тарнович: ЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ (на вичерпанні)	ціна 3.00 zł.
2) Іван Бугера: УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНИ	„ 0.80 „
3. Франц Коковський: СХІДНИМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ	„ 1.00 „
5) Роман Антонович: ЯК ГОВОРИВ БЕСКИД (у друку)	
6) Остап Мисевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД У БОЙКІВЩИНИ	„ 1.50 „
7) Іван Шевчик-Лукавиченко й Юліян Тарнович: ПІСНЯ БЕСКИДУ	„ 1.60 „
8) Єронім Анонім: ЛИХО НА СВІТІ (переробив Юліян Тарнович)	„ 0.40 „
9) Юліян Тарнович: МОВА ВІКІВ	„ 1.00 „
10) Мр. Володимир Кліш: ТВОРИМ СИЛЬНІ ОСНОВИ	„ 0.40 „
11) Єронім Анонім: ШИБЕНИЧНИЙ ВЕРХ (переробив Юліян Тарнович)	„ 1.50 „
12) Юліян Тарнович: ВЕРХАМИ ЛЕМКІВСЬКОГО БЕСКИДУ (накладом „Плау“)	„ 1.20 „

Всі книжки замовляти в Адміністрації „Нашого Лемка“, Львів, ул. Новий Світ 22; гроші посилати розрахунковим переказом ч. 141, з допискою „БІБЛІОТЕКА ЛЕМКІВЩИНИ“. Кольпортерам даємо опуст. Читачів у Канаді, Америці, Франції просимо фундувати книжки „Бібліотека Лемківщини“ своїм Братам у Старому Краї. За всі дванадцять книжок з пересилкою закордон числимо 4 ам. долари, або рівновартість на красіві гроші. Книжка — це найкраща запорука кращого завтра. Тому в кожну українську хату — українська книжка!

ЛОВИНКИ

Ювілейне Свято „Просвіти“ у Вашій місцевині це мірило національної свідомості Вашої громади. Всі під прапор „Просвіти!“ — Спрваджуйте через книгарню „Просвіти“ (Львів, Ринок 10) ювілейні образи „Просвіти“.

Наука в народних і середніх школах починається 3. вересня ц. р. Вістки будуть початок шкільного року 1938—39 буде спізнений, виявлялись неправдивими.

Підчас відвіду одного з домів у Горлицях робітник Михайло Янтас додержувався електричних проводів, що його поразили й він упавши на землю, важко потяжкся. Перевезений до шпиталю помер.

Стан прициди. Міністерство рільництва видало комунікат, в якому стверджує лагідний перебіг прициди, яка одначе через байдужність господарів, повільно поширюється на цілу Польщу. Господарі повинні у власному інтересі перестерігати видаваних розпорядків.

Уважайте на свіже сіно. Свіже сіно й отава є небезпечні для домашніх тварин. На стеблах такого сіна живуть дрібні бактерії, які спричинюють дозрівання-фермент сіна. І ці саме животинок викликають у тварин кольку, здуття, а деколи сильну бігунку. Особливо свіже сіно шкідливе молоднякові.

Нова автобусова лінія Перемишль-Сяпці. Між Перемишлем і Сяноком урухомили автобусову комунікацію, що має причинитися до оживлення торговельних взаємин між обома осередками. Крім того ця автобусова лінія збільшить туристичний рух на Підкарпатті.

Батько спалив сина. В Убшині, біля Переворська, тамошні мешканці пригрозили ударом у голову хворого на умі Юзефа Гроха; опісля його рідний батько разом з другим сином привязав божевільного до дерева, назносив дококола багато снопів жита, прикрив ними жертву та підпалив. Поліція нашла другого дня трупа хворого на умі а вбивників арештувала.

Кривава різня в шинку. В селі Рудній, коло Ряшева кількох парубків попиваючи в шинку, почали бікми між собою, в наслідок чого 8 учасників було тяжко ранених. Двох додержав в шпиталі в Ряшеві.

Головного батярина Кендзьора арештували.

Бійка в костелі на багнети й сокири. У Стрижеві місцеві парубки побили своїх камратів з Мехова. Чергового дня гурт молодих парубків із Стрижева прийшов до костела в Мехові з ножами, багнетами, сокирами, молотками, зубами з борів і камінням. При виході з костела почалася бійка в самім передсінку костела з парубками з Мехова, які напали на своїх побратимів із Стрижева. Нападених втікли назад до костела та шоймо поліція розброяла напасників, відбираючи від 12-ох осіб багнети, сокири та іншу „зброю“.

Буревій над Монреалем. Над провінцією Ізбек у Канаді перейшов буревій і спричинив великі шкоди. Найбільше шкоди має місто Монреаль, де є одна особа забита, 14 важко ранених, а школи від буревію доходять до соток тисяч доларів.

Польський уряд знову жаліється на праску комуністичну центра. Польський посол у Празі звернувся до чехословацького уряду з нотою, що чеська влада не ажизає відповідних засобів, щоб зліквідувати шкідливу для Польщі діяльність чехословацької компартії.

Жидів живе в Польщі 3 мільони 300 тисяч; що десятій громадині — то жид. А в Нью-Йорку що четвертій мешканець міста — це жид. На цілому світі дараховується 17 мільонів життів. Найменше такі жиди у Палестині, бо там треба також працювати...

І в Перемишлі... У 20-ті рокивини здобуття Перемишля від українців, перемиські поляки будуть пам'ятник „Орльонт пржеміської земі“.

Тікасть з раю... Недавно два большевицькі легуни намагалися втечи на територію Японії. Одначе другі большевицькі літаки їх дигнали та обох розстріляли на місці.

Найвищий час вирівняти передплату на другий піврік 1938 р. і прислали належитість за побрані книжки.

Та нема крашої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188

ЗА ШО ПОКАРАВ СТАРОСТА В САНЧІ СВЯЩЕННИКА.

В день св. Николая (19. XII. м.р.) після старинної традиції, освяченої церквою та народним звичаєм (не маючи під рукою дорожчих подарків, які: релігійних молитовників і книжок, а причиною матеріяльна скрута) роздав священик у церкві в Чирній дітям календарці Пресвятого Серця Ісусового, видання О.О. Васіяян у Жовківаром. Календарці були в ціні 10 грошів за 1 штуку. Були тільки два випадки, що священик побрав від двох хлопців по 10 грошів у себе дома, а то за кару, що вони не були в церкві. За це покарав староства в Новому Санчі. Лах священика гривиною 500 злотих, або 2 тижнями арешту. Священик відкалювався від оречення староства до окружного суду в Новому Санчі, де 31. V. ц. р. відбулася розправа. Священика звільнили від вини й кари. Розправою проводив суддя Барбецькі, а боронив адвокат українець Осип Кебуз у Санчі.

Щурів нищить Ратина і Ратніна. Миші пільні нищить Мишина. Вживана в цілому світі.

„Серовак“

Сп. з О. О.

Львів, ул. Сенаторська ч. 5.

НОВА ОТРУТА.

На заході Польщі поширюється серед тамошньої людності новий, жахливий наліг, на жаль знаний і на наших землях (Лемківщина). Той наліг — це етерове пиянство. Заволюючи його туди робітники, що бували в Німеччині на сезонних роботах, а піддержувати панчарі, що переносять його потайки з Німеччини.

Польська преса бє на сполох, бо етероманія є дуже шкідливий наліг, що у скорому темпі, скорше ніж алкоголь допроваджує цілі покоління до зворолнення. Особливо шкідить етерове пиянство на нервову систему людини, допроважуючи її до усяких нервових хворіб і до божевілья.

На жаль і у нас головню на Бойківщині і Лемківщині цей жахливий наліг дуже поширений, а як дотепер боротьба з ним не дає ще поправи.

— 0 —

Роман Переяславич.

Сянік культури о-націон алиййї і релігійно-церковний осередок Лемківщини в давнинї і новіших часах.

1. ЦЕРКОВНО - НАЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧІННЯ СЯНОКА В МИНУЛИХ ВІКАХ.

Яку ролю під культурно-національній і релігійно-церковним оглядом відіграв в історії Лемківщини Сянік за княжих часів, щоого по причинї браку писаних жерел не дасться устійнити. То є певне, що тут перебували зі своїм військом українські, галицькі князі, що тут вони заложили свій варовий замок, що тут на замковій площї стояла церква св. Великомученика Дмитрія, та що Сянік, сусідуючи — після Галицько-Воляського Літунісу — з т. зв. „турьськими воротами“, був осередком живих взаємин Української Держави Галицьких Князів з Угорщиною.

До більшого значіння під культурно-народнім і церковним оглядом доходить Сянік в XVI-ім і XVII-ім віках. Тодї під впливом загального, національного відродження, як теж не менше під впливом посиленого тоді протестант-

ського руху, який був дуже сильно поширився в цілій, тодішній Сяніччинї, став Сянік дуже оживленим, культурно - освітнім і релігійно-церковним осередком для значних просторів Лемківщини. Промовляє за тим в першій мірі обставина, що вже в 1551 році існувала в Сяноці школа, за якої виходили писані церковні книги. З тих книг зберігся прим. досї „Апостога“ з 1551 року, який тепер знаходиться в бібліотеці-архівї грек. Капітули в Перемішлї. Відтак існували теж у Сяноці два, добре зорганізовані, церковні, статутів: брацтва молодї: одно при первісній, деревляній церкві Зіслання св. Духа, яке було зорганізоване на основі затвердженого через тодішню, церковну і світську владсть, окремого статуту, уложеного на взір такого самого статуту церковного брацтва у Львовї. Друге брацтво української, сяніцької, міщан-

ської молодї було заложене при церкві Різдва Пресвятої Богородиці на т. зв. сяніцькїм „предъ-граді“ (передмістї), та проіснувало десь до половини XVIII. столїття.

В Сяноці були теж два монастирі східнього обряду. Один був монастир св. Онуфрія, а другий, жіночий монастир заложила при кінці XVII. столїття якась Гербурт для унятських монахинь. А треба знати, що монастирі в тодішніх часах були не тільки осередками релігійно-церковного, але теж і культурно-національного життя.

З черги знаходимо теж у Сяноці і слїди літературних заінтересовань між тодішньою інтелігенцією. Заінтересованя ті поширювались і на найближчу околицю Сянока, та продовжувались й поза XVII. столїття. І так прим. вийшов звідси Михайло Василевич, син сяніцького протопресвітера, який переписав і переклав т. зв. „Пересопницьку Євангелію“ з 1556 р. На припоручення княжної Гольшанської, Анастазії-Параскевії Заславської, переклав він Євангелію — разом з пересопницьким ігуменом Григорієм — з болгарської мови на тодішню, українську мову. Михайло Возняк

Юліян Тарнович.

Циганський кермаш.

— Це вже давно. Ще тоді, як я був газдою в горах. Не штука то собі пером по паперї махати й дурнички писати, але штука, газдуючи в горах — кінці з кінцями позмотувати. А як у літі сонце видляє вище двох Кичер і пражить, що й дихнути нічим — жито ледви колосків держиться, а ячмінь уже золотом обленений, вівсина зі стебельця паде — тоді так газдуєш, що сорочка від свиту до першої вечернички мокравіє та мокравіє. — Світюньку мій невесний, я вже університет сходив і ксьондзівська дитина! Коня сивого введу за другу гірку на конюшину та скоренію біжу косу клепати. А тут ще й оселку з кушкою якась мара затрясла... Маєш тобі газдо! Хоря учився, бо газдою став... Га! Лихо не біда. — Сядь та плач... А Євка ще сніданя не зладила — така як махеча... До того по сусїках (дехто каже в синанях) ані пречка зерна. Теревимо на сніданок бульбочку, й на обідць бульбочку та жеменою косою по загонах, аж бряцить.

Тодї й цигани з гір утікають на доли.

— Гудачити, на скрипці загравати. Бо на долах хліб здоганяє хліб. — А менї якраз треба було докласти ще пів сяги дерева в лісі. — Бо так у паперах написано, що до жнив тільки вільно в грабїльськїм лісі сяги викладати. А сільськїм парубчакї всі при косї.

Цигани йшли самраз попри поле, де я косою вершки жмякав по вісів, аж у вухах брєніло й в очах смєркалось, така чудовна кісьба по каміннях на панській руці...

— Щєстя дай Боже, панчї! — враз зверещали цигани й перєпївку з борозин зрушили, що з голосним „підпалок — підпалок“ за трєтєю межу скрилася.

— Гей Віцку (так звявся провідник циганів), можеб він менї в лісі сягу доклали?

— Та чєм! А дуган буде?

— Буде, буде й паперці будуть.

* * *

Уже добре звєчєрідо й гори проходилжувались перлинами роси, навіть і косу вже не покляпаєб, так посушенїло. А цигани ще по заплату не присунули. Коли-ж бо й місяць білявими цяпками конарї напсиє...

Пїду в ліс. Може вовк циганчүкїв... У лісі вже зовсім сіро. Доходжу до зрубу.

— Так, колода чорніє. Але де цигани? Чому сяга недокінченка? — думаю собі. А по тілі мурашками насипало, так циганська мене налякала.

— Золотонько, рибонько! Лем щї раз нас пустє, нїгда юж сяг не будеме класти! — в один голос спросили.

Підходжу блище, а цигани, як медвіди, що ліз у колоду за медом — усі за пальці попрїшпилюванї. Хотїли роботу перехитрити. І тому колода їх пришпилила.

— А знаєте як? У колоду, що з неї треба було сягу доскладати, був клин загнаний і тому колода була до половини надципанна. — Але циган фїльзоф...

— Що? А маю кїнькою по клинї гєвкати? І давай трьох з одного боку та другїх трьох з другого шарпнули колоду, щоб її на двох роздєрти. Клин тоді вискочив у гору, а колода хап за циганські пальці!

* * *

Oго! Юж си не заграєм... Каронько, пропав наш доляньскїй кермаш... Утікали зповоротом до гір цигани, аж по лісі гудїло...

у своїй „Історії Української Літератури т. II. ст. 15., каже, що „Пересопницький рукопис здобув пальму першества під оглядом краси й різномодності мотивів і форми окремих букв“. А відтак додає: „Що до багатства орнаментальних мотивів“ — (себто прикрас) — „Пересопницьке Євангеліє займає перше місце серед українських і взагалі серед східно-славянських рукописів“. Згаданий Михайло Василевич зі Сянока написав теж передмову до „Пересопницького Євангелія“.

З наведених і представлених вище обставин бачимо, чому православної, перемиської єпископ, Антін Винницький, (1650—1679), страивши владичий престиж у Перемишлі, вибрав собі на осідок як раз Сянік, а не інше місто своєї давньої, перемиської дієцезії. Саме він шукав тут попертя, помічї й охорони у сяніцьких міщан, та в доколичної, дрібної, шляхти. Згодом одержав він тут на осідок фундушеву палату, заснував нову, сяніцьку, православну єпархію, думаючи звідтіля перемогти Унію. Заразом до свогою урядового титулу додав ще слова: „Сяніцький Єпископ“. Одначе його надії на перемогу православія над Унією не здійснилися. Унія прийнялася на Лемківщині на 100 літ скорше, як у Перемисько - Самбірській Єпархії, а уніятями на Лемківщині управляв через якийсь час, у характері генерального вікарія, католицький священник Герасим Дубицький.

Єпископ Антін Винницький перебував у Сяноці від 1668—1675 р. Після його смерті в 1689 р. православя в Сяніччині впало, а тим самим прийшло теж до знесення й сяніцької дієцезії. Одначе остався з того часу титул „Сяніцький Єпископ“. Його описля вживали та вживають і зединені Перемиські Єпископи. Він став їх правним титулом і дотепер є символом правної територіальної єдності і правної, єрархічної нерозривності Перемисько - Самбірсько - Сяніцької Дієцезії. Перемиський, Єрархіальний Єпископ, себто Єпископ-Ординарій, має й тепер право титулувати себе і в дійсності титулує себе: „Єпископ Перемиський, Самбірський і Сяніцький“.

П. СЯНІК ПЕРЕД ВСЕСВІТНЬОЮ ВІЙНОЮ ТА ПІСЛЯ НЕЇ.

Ще на довгі роки перед всесвітньою війною стався Сянік новітнім, культурно - національним

осередком для цілої, східної частини Лемківщини. Тут пробудилася і розсла українська, національна свідомість, яка проминувала далеко поза Сянік, на всеняку Лемківщину. Тут повстали, та поширювали свою діяльність філії українських, центральних установ, і товариств, з яких у першій черзі заслугове на загалу Філія Товариства „Просвіта“. Тут існувала теж Філія „Сльського Господаря“, якої в новітніх часах, аж до розвалу Австрії, був головою місцевий, гімназійний професор, Роман Ковалів, а секретарем Єзерський. В після воєнних часів повстала тут Філія „Українського Педагогічного Товариства“, або т. зв. „Рідної Школи“, та Філія „Союзу Українок“. Крім цього знаходиться теж в Сяноці „Народня Торговля“ зі своїм домом. В новітніх часах заложено тут кооперативу „Сян“, підлінену „Ревізіяному Союзові Українських Кооператив“ у Львові, та регіональний Музей „Лемківщина“. Поза тим працює на терені Сянока читальня „Просвіти“ та кружок „Рідної Школи“.

Спеціальне значіння в історії культурно - національного життя Лемківщини має сяніцька, державна гімназія. Хоч викладавою мовою в цій гімназії була і є мова польська, та хоч так в учительським, як і в учнівським зборі була завжди перевага польського елемуенту, одначе ходив теж до тої гімназії дуже значний відсоток нашої української молоді (деколи 1/3 часть). Наука української мови й літератури, була в тій гімназії для учнів греко-католиків обовязкова. Ви-

значнішими вчителями української мови й літератури в сяніцькій, державній гімназії були професори: Іван Франчук, Погорєцький, Петрушевич і Володимир Чайківський. Цей останній — то знаменитий знаток української літератури. Був спершу професором української мови й літератури в українській, державній гімназії в Тернополі, а відтак викладав той сам предмет попри інші предмети в державній гімназії в Сяноці. Помер нагло в лютні, 1937 року.

Сяніцька, гімназійна молодь греко-катол. образу мешкала по привитних домах (т. зв. станціях), а через якийсь час гуртувалася в двох, гімназійних, сяніцьких бурсах: українській і „русській“. Українською бурсою опікувався спершу о. крилош, Омелян Константинович, парох у Сяноці. Було це в 1900-тих роках. В 1910—1911 рр. українська бурса мала приміщення у винятнім домі, нице т. зв. „бляхівки“. Опікувався нею професор Іван Франчук, а часом заходив до неї і професор Роман Ковалів, який мешкав як раз по другій стороні вулицю, напроти неї. Після Івана Франчука наступником цієї бурси був правник Лехицький, а цензором“ Василь Опарівський з Бонарівки. (Пізнаєтьє свшеник — томер, як полесвий духовник Української Галицької Армії, в часі її відвороту, літом 1919 р.). В тій бурсі мешкали найвизначніші тодішні учні-українці сяніцької гімназії, як: вище згаданий о. Василь Опарівський, Володимир Ганківський, Іван Похонський, Михайло Занько з Одрехової (званий математик), Михайло Ядловський (астроном), а з молодолої генерації: Євген Ганківський, Іван Зятюк (тепер смшеникн - Редемиторист, б. професор св. Богословії в Перемишлі), Іван Горський (згинув в 1919 р. в часі визвольної боротьби) та інші.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український **Ск'ряний Базар** у Сяноці, Ринок 11.

поруоче всілякі скіри на взуття й упряж найліпшої якості по конкуренційних цінах. Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

Знижка ціні! Знижка ціні!

В 1912—1913 р.р. знайшла українська, сянницька, гімназійна бурса приміщення в одноповерховім будинку на т. зв. „Болоно“ у віддалі яких 50—60 метрів від дрімучих, підземних, княжих мурів Сянока. Настоятелями бурси по черзі були: Каменюк, Петрушевич, Білик. З її питомців слід ще в тім році згадати Михайла Старуха, теперішнього лікаря в Перемишлі. Рівночасно був то вже останній рік існування української, гімназійної бурси в Сяноці. Від 1914 року, себто від вибуху всесвітньої війни вже її не відновлено.

З визначніших Українців, гро-

мадян міста Сянока, у довоєнних і післявоєнних часах слід згадати: о. крил. Омеляна Константиновича, гр.-кат. пароха, Романа Ковалця, гімназійного професора, Володимира Чайківського, гімназійного професора, Івана Голейка, директора судових канцелярій, о. крил. Романа Решетилу, б. місцевого гімназійного катехита, Радника Шулякевича, б. місцевого суддю Окружного Суду. — У новітніх часах: Д-ра Франца Коківського, б. місцевого суддю, Меченаса Степана Ванчицького, місц. адвоката, Меченаса Василя Блавацького, місцевого адвоката.

Комунікат в справі Ювілею „Провісти“.

Українське зорганізоване громадянство рішенням представників усіх своїх установ дня 22. квітня 1937 р. проголосило торжественно 1938 рік роком ювілейним „Провісти“ з нагоди 70-ліття її існування і праці.

Вибраний із представників українських установ Діловий Ювілейний Комітет увзяв енергійно до праці і задалагідь виготовити програму ювілейних свят так у Львові, як і в краю, пущив у рух увесь організаційний апарат, щоб це свято випало гідно і достойно.

У програму свята у Львові входили Всенародній Ювілейний Звиг, посвячення прапору, хід, продукція хорів, оркестр і сіловиховних тов., конгрес і академії.

Краї прийняв що програму з душевденням і готовився до участі. Участь заповідалася імпозитно, бо всі хотіли дати доказ своєї любови й пошани для Матері Провісти. Заповіли свою участь і наші земляки, що живуть за границями краю, а найчисленнішу з Югославії, Карибартія і Америки. Пороблено вже й заходи для потрібних дозволів і залізничних зніжок. Одначе зреалізування наміченої програми залежало від дозволу влади. У цій справі так президія Ділового Комітету, як і президія Головного Відділу Провісти поробила ряд потрібних заходів.

Дня 22. квітня 1938 р. влада дала свій дозвіл на поїздку Службу Божу і посвячення прапору та промову на площі Сокола - Батька при участі делегацій Головних Управ інших українських організацій і делегатів — по одному — від кожної Філії і Читальні Провісти, та на концерт у замкненому локалі. Натомість не дозволила на похід кон-

грес української культури, участь хорів і оркестр на площі. Мимо всяких заходів рішення це стало невідкличне. Дня 4. травня 1938 р. влада зажадала від Провісти, щоб видала відповідні зарадження для припинення в краю акцій за масовою участю громадянства у львівському святі. Подібні доручення в рішучому тоні дістали від деяких старостів і наші Філії.

У міжчасі польська пресою опінія, репрезентована пресою на високому нашому терені, поставилася до цього наскрізь культурного свята ворожо і з крайною нетерпимістю. Організації на своїх сходинах, а преса у своїх статтях заперечували проти Всенароднього Ювілейного Звигу і заявляли, що вони до нього не допустять. Доходили вже й віродостойні інформації, як це парализування свята мало здійснюватись.

Супроти того всього Діловий Комітет у почутті своєї важкої відповідальности рішив не стягати з краю ніяких делегатів і не улажувати свята навіть у обмежених границях дозволенних владою та відбутися акт посвячення прапору тихо, серед свитоорських мурів. Натомість доручив своїй президії поробити відповідні заходи, щоб свята локально і повітово могли відбуватися без обмежень по наміченій програмі, а в грудні, щоб міг відбутися конгрес і концерти. І на це влада дала в засаді свою згоду.

Отсе своє рішення про відкликання посвячення прапору на площі Сокола - Батька подав Діловий Комітет у своїх комунікатах до прилюдного відома, не направляючи яких повичих мотивів, а Головний Відділ Провісти у звязку з тим видав у своїх обіжниках відповідні

інформації й доручення своїм Філіям і Читальням.

Щі всі речі надто добре відомі усьому українському громадянству, яке ювілейними святами Провісти інтересувалося й інтересується.

Одначе знайшовся один український часопис, який вияснені нами справи представив невірно й тенденційно. Це „Громадський Голос“, орган українських соціалістів - радикалів. Той самий, який вже повних два роки веде проти Провісти безтямну, неперерічну кампанію. Той самий, який до ювілею Провісти віднісся не то що байдуже, а навіть ворожо, називаючи це всенароднє свято „довідлем тьми“.

У своїй нотатці з 30. VII. 1938. п. н. „Як було з ювілеєм“ написав „Громадський Голос“ неправду про узгіднювання програми свята у Львові і про дозвіл на конгрес української культури. Натомість всю вину „Громадський Голос“ зложив на Діловий Ювілейний Комітет та на Централю, зложивши, написавши, що „Централа нічого не приготувала на ювілейний зїзд“.

Про цілковиту безпідставність і злобу такого закиду переконані всі ті чинники, що були свідками великої праці Провісти і гідної підготовки до свята. І цей черговий напад „Громадського Голосу“, як і всі дотепершні заслуговували би на цілковите зігнорування, як би не дуже цікава й характеристична подія. Цю нотатку „Громадського Голосу“ сквалливо і з великою втіхою повторив і використав відомий з ворожого до українського зорганізованого життя наставлення відом польського преси.

Уже дня 29. VII. 1938. помітив відповідно спрепаровану статтю „Дзєник Польскі“ п. н. „Перфідна метода. Це означа комунікат „Провісти“ о одволяно зздку...“ з пишчин од нас незалежних“.

„Слово Народове“ з дня 30. VII. 1938. помістило статтю п. н. „Компромітація Провісти“. Краківський „Люоструваня Курієр Цодзєний“ з дня 30. VII. 1938. помітив статтю п. н. „В подстемни спосуб стважяіон Українці позори „шикановаія“ іх швєз владзе“.

Річєва відповідь є обнята цим нашим комунікатом, а про ціль тих статей нема що й говорити. Вона ясна і всім відома. А яка-ж ціль такої роботи „Громадського Голосу“? Чи та сама?

На те питання нехай кожний найде відповідь у своїм націоналістичнім і громадським сумлінні.

Григорій Гануляк.

ЄВЧИН ЗЯТЬ.

Сценічна картина на дві дії, зі співами й танцями.

Юлько: Так, вмє читати й писати, але я на те скінчив гімназію, а зараз хочу скінчити вищі школи, щоб відтак мою дружину підтягнути до вищого ступня освіти, а що торкається товариської огляди...

Іван: Власне те саме я мав — той тее — на думці...

Юлько: Отож, бачиш, наші сільські дівчата, очевидно не всі, мають куди кращу так звану товариську огляду, ніж наші буцимто інтелігентні панячки.

Іван: Віймки є скрізь по світі, але тут ще одно: на мою думку, хто знає, чи той тее вони схочуть брати паняча за зятя...

Юлько: Знаю, про що ти думаєш, але і про це я вже з ними говорив.

Іван: І що? Висміяли тебе, бо хлоп на селі не буде годувати нероби, він шукає робітника.

Юлько: Яж неробою не буду.

Іван: А чи ти знаєш, що то значить на ріллі працювати?

Юлько: Овшім, знаю, та як треба буде, то стану з косарями в ряд та коситиму від ранку до ночі. Як треба буде то візьму за чепиги та орати му аж лобо, а як треба буде, то запражу коні та поїду в ліс по дерево і сам витаскаю на віз кабоца, аж затріщить.

Іван: Чи ти жартуєш собі з мене, чи ти правду говориш? Бо деж ти — тее як його — мав нагоду завзявмитись з отими всіми роботами?

Юлько: Яж живу на селі, придивляюсь змалку сільському господарству, а коли підріс, то ймався всякої роботи, а часу було доволі. Візьми лише: всім літ в гімназії, всім шкільних ваканцій підчас жнив, підчас сінокосів, бо в нас сінокоси, в горах пізно, якраз підчас ваканцій, то я хіба мав нагоду навчитись.

Іван: Ну, то тее як його, колиж весілля?

Юлько: Євка не спішиться Гані віддавати, бачиш, вона вдова, ще може сама хоче вийти заміж, а я теж не спішусь, бо хочу університет скінчити.

Іван: Я думав, що він має якусь багату паночку, що дасть йому грошей на докінчення студій, а він — той тее як його — показує мені сільську дівчину.

Юлько: А чи ти думаєш, товаришу, якщо сказав би я Євці, матері Гані, що мені треба на докінчення студій гроші, то вона не вистаралась би? Чи вона не потрапилаб собі купити зятя?

Іван: Ну, то бужо зразу так казати, тепер я — тее як його — бачу, куди стежка в горох.

Юлько: Власне, що не бачиш, бо я не хочу, щоб Євка собі зятя купувала, тому я не візьму ніяких грошей від неї, а університет скінчимо власними силами.

Іван: Та як? Та — той тее як його — яким чудом?

Юлько: Ходи до церкви, помолися, то тобі Господь зішле якийсь кращій розум.

Іван: І тобі, бо — той тее як його...

(Виходять, якийсь час сцена порожня, згодом виходить Ганя.)

Ганя: Не годнам біла ани єдного пацере вигварити. Так мі якіси тяжко на серци, так мі маркітно чоґоси, боюєш, жеби тот Юльків колега не одгварив мі моего щастя, бо я ани світа Божого не виджу, лем его єдного; хоц ся люде з мене сміют, повідают, же він ня вирихтує так, же мі свічки г очач станут, то я ся не бою. Нех ся люде не турбуют. Він мі гвоши повідає, акурат ту х тим самим місци на кермаши, же ня або до Львова возме, або буде з нами на ґрунті працювати, а мі шитко єдно, де я буду, жеби іно з ним.

Лірик: що вернув на своє місце, починає ґрати і співає:

Як Божа Мати по світі ходила,
Малой Дитятко на руках носила,
То шитки люде дари Йї носили,
Бога хвалили.

А гнес на світі антихрист панує,
Пекао на землі для люди рихтує,
Бо він сядивай хоче панувати,
Правди не знаєти.

Ганя (розв'язує вузлик і кидає дідові ґріш):
Вигварте пацір, жеби...

Дід: Жеби твій наречений бив здорові і тебе до смерті любив.

Ганя: Нех і так буде...

Дід: А він варт того, дівонько.

Ганя: Ба, та ви його прецінь не знаєте.

Дід: Та допіро ем го видів, дівонько, ти си мислиш, же я сазній і глухий? Я не гнесній, дівонько, я уж неєдно видів і чув, я шитко знаю, лем позаряй, дівонько, жеби го дахто не одгварив од тебе. Він добрий чоловік, наша душа, лем недобро є лючки язики. Прос Бога, жеби обернув шитко злой на доброй і я тиж о то вигварю пацір. (Хреститься і молиться.)

Ганя обтерла нишком сльозу, та хоче йти, раптом, наче щось пригадала, розв'язує знова вузлик і кидає дідові останній ґріш.

Євка увиходить з обома паничами й Андрієм.

Андрій: О, ми за Ганев ся обзераме, а она ту. Подме домів.

Євка: Та подме, подме, треба гостів даяк погостити.

Юлько: Ми оба з товаришем прийшли свічки погасити, то ми не заслужили на гостину.

Іван: За то підемо на вечерню.

Андрій: Аним си нич не купив на кермаши.

Юлько: Ще до вечора далеко, я тобі щось куплю, але наприклад що?

Андрій: Здалобиш люпшей перо до калапа, смотте, якої того старой.

Євка: Неганьбник якийси.

Андрій: Та чоґо ся буду ганьбив?

Юлько: Добре, матимеш перо, а Гані куплю коралі.

Іван: А чи ти знаєш, що коштують коралі? А де маєш гроші?

Юлько: Крамарі мене знають, дадуть і так.

Іван: Ти справді штудерант, з койної халепи вмієш викрутитися, той тее, як його.

Євка: Но, подте, паничу. Бо полуденок вистуденіє.

(Далі буде.)

*) Гляди ч. 14 „Наш Лемко“.

ПОВНЕ ДОВІРЯ

добуло собі якістю мило

„ЦЕНТРОСОЮЗ“.

Страшна подія.

О. МЕДВЕЦЬКИЙ ДОЗВОЛЯЄ НА ЗАБАВУ В ПОСТІ.

Ще не прогомонила вістка, що за згодою та під протекторатом католицького церковного достойника, яким себе вважає отець Яків Медвецький, почала виходити „церковно-народна“ газета, яка пропагує розпусту, деморалізуючі книжки (пригадайте собі перше число газети „Карпатській Звоні“) — а вже друга ще страшніша сколася подія, і ця теж за відомого та згодом отця Медвецького. Саме недавно відбулося в Сяноці „торжественне“ започаткування ювілею 950-ліття хрищення Руси — за „благословенням“ отця Якова Медвецького. Не виходимо в причини, якими кермується „екселенція“ о. Яків при окремих святкуванні такого великого торжества в житті нашої гр.-кат. Церкви та ми не заторкалиб справ, що входить у діяння о. Медвецького, — одначе не промовчимо тих фактів, що деморалізують наш нарід на Лемківщині.

— Чи годиться — питаємо Вас, При. о. Якове — в Петровому пості уряджувати забаву з танцями й пияченням і то як завершення першого дня по відкритті ювілейного Року 950-ліття хрищення Руси? — До того в часі, коли комуна бушує по селах у Лемківщині...

— Якже ж назвати те, що в дні такого історичного факту в житті нашої Церкви „члени“ ювілейного комітету та ціла сяміська „руська родина“ до пізньої ночі гучно забавлялася та пиячила в Сяноці.

Чим ви причинилися до звеличення Ювілею „Просвіти“? Чи вже маєте образи ювілейного видання „Просвіти“?

Приєднуйте нам постійно нових читачів і пишіть про все, що діється у Ваших сторонах.

Як можна щадити?

„Слухайте, Микола, чую, що ви вже маєте кілька сот у Земельнім Банку. Як ви можете щадити, коли в вас таке майно, як і в мене і так само живете, як я, і така родина в вас, як у мене, — а я хотів би теж щадити і не можу!“ — сказав Петро до сусіда Миколи. Микола подивився на Петра і не зараз відповів: — „Питаєте, як я можу щадити? Чуда виробляю... Ось подивіться на свої чоботи. Ми їх купували разом тому два роки, бо все разом купуємо. І ваші вже цілком знищені, мусите вже купувати другі, а я ще слава Богу походжу. Бо ось мої ще майже нові. І так все я зашаную. Чи плуг, чи косу, чи січкарню. І моя жінка вміє так щадити, і діти вміють. І на харчах щадимо, бо хоч не голодуємо, але робимо

так, щоб нічого не пропало марне. І тому я можу дещо заощадити. Бо наприклад тих трицять золотих, що ви знов мусите витати на чоботи, я понесу до банку, бо я ще не потребу чобіт. І так ви будете носити другу пару, а моя пара буде в банку...“ — „Фільософ з вас, Микола!“ — сказав Петро. — „Треба мені блище приглядатися, як ви ті чоботи носите і як ви все шануєте, бо і я не від мачухи. І я хочу щось заощадити на будуче, бо треба і діти посылати до школи і ґрунту варто докупити і хату перебудувати“. — „Робіть так, робіть, Петре, а добре зробите і Бог вам pomoже, бо Бог любить ошадних людей і тому їм завжди щастить — лише як не ошадним...“

— 0 —

Франц Кокоський: „ЮНАЦЬКІ СЕРЦЯ“. Оповідання з недавнього минулого. Ілюстрації Юліана Крайківського. Львів, 1938. — Стор. 64 малої 8-ки.

Темі з недавніх визвольних змагань України є і завісди будуть найцікавішою лектурою для української молоді. Всі оповідання Франца Кокоського писані прозоро підходять від сиску української молоді. З окрема це оповідання побудує молодь до чину, до великої жертвенності і в тому його велика педагогічна вартість.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

„З НАМИ БОГ“. Матеріали до улаждження ювілейних академії у 950-ліття хрищення Русь-України. 8, 42 стор. Ціна 1 зл.

Діювий Комітет видав цю книжечку, щоб улаштувати працю Місцевим Комітетам у підготовці академії, концертів чи святкових сходів. На її зміст складається: I. Загальні уваги про улаждження ювілейних імпрез, подучені з необхідними практичними вказівками. II. Вирець святкових промов на академії або концерті, написаних В. Глібовицьким і Ю. Редьком. III. Вибір поетичних творів на рецитациї й декламації — подано чотирнадцять найкращих віршів передових поетів з докладними поясненнями щодо їх виголо-

шення, є між ними теж діточі декламації та збірні рецитациї для дітей. IV. Реферат відомого історика Омелія Терещького „Найбільша подія в історії України“. Це має бути джерело для історичних рефератів на ювілейних імпрезах. V. Сяночана картина З. Тарнавського „Над Україною хрест запалав“, з докладними технічними вказівками та режисерськими поясненнями. VI. Вибір пісень — тут подано список поважних музичних творів переважно релігійного змісту, приступних до виконання для пересічного мішаного або мужеського хору. Подано теж твори для жіночого й діточого хору.

Діювий Комітет, видаючи цю книжку, зовсім не має наміру обмежувати ініціативу місцевих організаторів. Навпаки, буде дуже гарно, коли на місцях знайдуться люди з творчою інвенцією, які хочуть в ориґінальний спосіб причинитися до збагачення програм ювілейних імпрез. Але нехай місцеві організатори дбають про містський рівень, бо цього вимагає повага Великих Роківни.

— 0 —

ЧЕРЕЗ „ПРОВІТУ“ — ДО ВОСКРЕСІННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПРАПОР „ПРОВІТИ“! НЕ ЖАЛІМО ДІЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!